

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Felelős szerkesztő **BENCZÜR SÁNDOR.**

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.

Hirdetéseket jutányos áron elfogad.

BÉLYEGDÍJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČÁR.

Kiadó s lap tulajdonos **SÁMUEL ADOLF.**

Széthuzás.

A kis városoknak valóságos átkja, hogy különben is gyöngye erejű és csekély számú polgársága össze nem tart, hanem külön-külön akarja, vagy nem is akarja előmozdítani szülőföldjének érdekeit. A pártokra tagolt, széthuzó társadalom pedig sohasem lehet a saját és városának fejlődésének intézője, mert sohasem érti meg egymást, soha sem adhat sem impulzust, sem ösztönt, sem példát valamely üdvös mozgalom létrehozására, még kevésbé valamely üdvös cselekvésre, s ha valamit itt-ott létre hoz is, arra sem tudja a maga bélyegét rástütni, az is szintelen és jelentőség nélkül való, mint milyen a társadalom, melyei semmiféle kapcsolatot össze nem fűz, akarata ellenére, átviszi pártoskodását a város ügyeibe is, a közügy megszűnik annak lenni s az egyes pártok prédájává, magánügygyé válik.

És ez az általános jellemzés, kérdezzük, nem talál-e városunk társadalmára? Ki mondhatja, hogy itt a közös akarat kohéziójából hervulnának a közkérdések, hogy itt mindenki egyet akarna? Ki mondhatná, hogy közügyeink nem a társadalom érdeklődésével oldhatók meg s nem lenne a város ügyeiben való, hogy egyet akarjunk?

A társadalom tevékenysége, mint azt naponta tapasztalhatjuk, oly erő, mely ha egy célra pontosul össze, olyan hatalom, mely előtt alig van akadály. Ha komoly jellemű és szilárd akaratú és tette vágyó férfiak vállvetett működésre, közös célra egyesülnek, semmi sincs, mely ennek útjában állana. Hiszen hazánkban a társadalmi tevékenység a kulturális és emberbaráti intézmények terén csakhamar hatalmasabb a mindenható állam abbéli tevékenységénél melynek a minden oldalról reá háruló kötelességek teljesítésére szintén kevés eszköz áll rendelkezésre. Hol lennénk, ha a társadalom visszahuzódott volna minden üdvös mozgalomtól s nem pótolta volna azt, a mit az állam elmulasztott vagy meg nem tehetett s ha nem adott volna impulzust irányt az állami tevékenységnek is?

A mit az ország társadalmi megtehet az ország érdekében ugyanezt megteheti minden város társadalmi saját városa érdekében. Nem kell hozzá egyéb, mint a polgárok egyetértése összetartása, a vállvetett együttműködésre irányuló össze törekvés és azoknak a tényezőknél felkutatása melyek a város társadalmát egyetértő működésre képessé teszik.

Hiszen kétségtelen! Céljaiban bevallott, jellegezhető separatisztikus törekvés tisztán társadalmi, vallási, akár nyelvi különbségek miatt városunkban ninesen. De széthuzás van akarjuk

mondani a város közkérdésének érdekében való közös akarat, nincs.

Társasköreink, jól lehet vezető elemeink úgy is csekély, több felé huzzák s fölaprózzák a társadalmat. Usodálatos, hogy a tisztviselők és iparosok, e két polgári rend között érintkezési pontok alig is lehetnek föl. Miért? Pedig csak a gyakori érintkezési pont az, mely a kettő között a mindkettőnek érdekében való kiegyenlítést létre hozhatja. Pedig a gyakori érintkezés által cserélődnek ki a nézetek és eszmék csak így egyenlődhettek ki a két ellentétes a — hogy úgy mondjuk — villamos feszültség, mely minden ikben külön-külön felhalmozódott s könnyen kitörésre vezethet. S ha a villamosság, hogy a hasonlatnál maradjunk — ha egy kis viharral és dörgéssel jár, ez csakhamar derült idő, teljes egyetértés követi. A fel-felesapódó hullámok, a gyakori érintkezés nivelláló hatása alatt csakhamar elsimulnak s biztosan evezhet rajtuk a társadalom hajója.

A veszedelemnek mely a különválásból keletkezhetnének legbiztosabban vehetjük elejét, ha a különböző körök és egyesületek egybe olvadnának s a polgárság közt fenálló választó falat ledöntjük.

Jól tudjuk, hogy az efféle újságczikknek a gyakorlatban majdnem annyi a fogantatjuk, mint a körösi szontelt viznek, de midőn tollunk a nyilvánosságot szolgálja, nem szabad lelkismeretünk szerint is arra hallgatnunk, lesz-e valamelyes haszna a soroknak. Ha más nem, egy perczre mindenesetre megállit, eszmeeserék magja lehet. Talán akad aki az életben is tovább építi a mit e czikkkel szándékoztunk, talán mégis elérjük végtére is ez elv győzelmét: viribus unitis.

HIREK.

— **Megválasztott megyebizottsági tagok**
A folyó hó 7-én megejtett megyebizottsági tag választás alkalmával megválasztottak az I. kerületben: Achim Adam, Dr. Sziráczky János, a II. kerületben: Opauszki, István Grimm Mór, Csicsely Pál, a III. kerületben: Dr. Salacz Oszkár, Melis János bíró, Liska János, a IV. kerületben: Benka Gyula, Haviár Dani, Grimm Mór Melis Mátyás.

— **Az öcsödi gazdálkodó** ifjak f. hó 20-án a népkör helyiségében annak könyvtára javára tancsmulatságot rendeztek.

— **Baleset.** Buk Adolf helybeli fakereskedő neje e hó 9-én rokonai látogatása céljából Czirakra akart menni, s a mint az öcsödi új vashídra ért, a lovak a szoktlan dobajtól megvadultak, s örült sebességgel vágattak végig a hidon, majd a hid folytatását képező gáton, míg nem a kocsi az egyik kerék vetőbe ugrott, s felfordult. Buckné s a vele volt 7 éves kis fia súlyos zúzódásokat szenvedtek, annyira, hogy csakis a gyorsan eszközölt orvosi segély mentette meg őket a komolyabb utóbajoktól.

— **Nem lehet stemplit kapni.** A pénzügyigazgatóság figyelmét felhívjuk Szarvason az okmány bélyeg előírása körüli botrányos állapotokra; elmúlt napok, hogy bélyegét egyáltalán nem lehet kapni hánem ünnep számba vesszük, ha kivételesen szolgálhatnak a tőzsdében bélyeggel. Nem tudjuk, hol a hiba de kérjük a pénzügyigazgatóságot, hogy ezen abnormis állapotot segíteni sziveskedjék.

— **Élhetetlenség.** A szarvasi fuvarosok, s lovasgazdák élhetetlenségét mi sem igazolja jobban mint az, hogy 6 év óta, mindezeideig nem akadt közöttük vállalkozó, ki az ártézi kut vizet lajtall hordozta volna, meg kellett ernünk azt a szegényt, hogy Szarvasnak 240 fuvarosa mellett idegen helyről ideszakadt vállalkozók házalnak az ártézi kut vizével, s hogy pedig ez nem lehet rossz üzlet, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy egy hónap alatt ketten is vállalkoztak az ártézi viz házálására.

— **Esküvő.** Kemény Zsigmond budapesti lakos m. á. v. tisztviselő f. hó 6-án esküdtött örök hűséget arájának Trebits Irma kisasszonynak, Trebits Gusztáv szarvasi kereskedő kedves leányának. — Hosszantartó boldogság sugározza be házasságuk egét.

— **Számadás.** Az izr. ifjuság által f. hó 5-én megtartott táncmulatság alkalmával befolyt 16 frt 30 kr. túlfizetéseket ezennel nyugtázzuk. — Fogadják a t. túlfizetők és rendezők, valamint Polivka és Schönfeld urak hozzájárulásukért hálás köszönetünket. — „A szarvasi izr. négylet elnöksége.” Felülírtettek Dr. Glasner Adolf 2 frt 50 krt. Dr. Kovács J. fogorvos, Robitsk Sándor 1 frt 50 krt. Lusztig Sándor 1 frt Dr. Lengyel Sándor, Dr. Salacz Oszkár, Reismann Simon, Grünvald Bernát 80—80 krt. Dr. Mázor Elemér, Dr. Takács Izsó, Huszerl Sándor, Szichta Tivadar, Szécsi Izsó (Szt.-András), Löwy Félix, Schvarecz Gyula, Grün Jenő, Haász Ignác, Kohn József, Guttman Antal, Kupferstein Nándor 50—50 krt. Frisch Ignác, Breitner Sándor 30—30 krt.

— **Tanító választás.** A helybeli községi iskolaszék nov. 8-án tartott gyűlésén lemondáé folytán kondorosi iskolánál megüresedett tanítói állást egyhangu választással Kúrtóssy József gyulai községi tanítóval töltetett be.

— **Vizsgálat.** A helybeli evang. egyházközség 1898 május 30-án hozott ama határozat a mely szerint templomaiban az isteni tisztelet minden vasárnap d. e. 10 óráig tót, 10 órán túl magyar nyelven tartassék meg annak idején megfélebbtetett. Az egyházmege ez ügynek tanulmányozására egy bizottságot küldött ki. A bizottság Veres József esperes elnöke alatt Csermák Kálmán, Harsányi Sándor Dr. Bikadi Antal és Dr. Nagy Elemér tagokból nov. 10-én megjelent községünkben s nov. 10-én és 11-én ez ügyben vizsgálatot tartott. Mint értesülünk a vizsgálat oly korrekt volt, hogy az ellen senkinek kifogása nem lehet s hihető, hogy eredménye az egyháztagok egyetértését, békéjét és nyugalmát fogja visszaadni és megszilárdítani.

— **Iskolaszentelés.** A kákai külső községi iskola környékén lakó hazafias polgártársaink kívánságára mult vasárnap délután az iskola nyilvános ünnepélyvel lett átadva rendeltetésének. Mint értesülünk az ünnepély igen fényesen sikerült s a városból is sokan rándultak ki. Az iskola teljesen megtelt ünneplő közönséggel a mely a városból érkezett három ev. lelkész az iskolaszék elnökét, a város kiküldöttét és a tanítói karnak számos tagját énekléssel fogadta. Az ünnepély egyházi énekekkel kezdődött. Ez után következett Kuti k. Endre iskolaszéki elnök tartalmas talpraesett megnyitó.

beszéde, melyet Nt. Áchim Ádám kiérdemült év eseres felavató beszéde követte. Az ünnepély „Isten áld meg a magyart” elnevelésével lett befejezve, mely után az ünneplők az ottani polgártársak szíveségéből előkészített közvacsorához ültek s kedélyes poharazás és számtalan felköszöntővel töltötték az időt s jó emléket hozva magukkal a vallásos és hazafias polgártársak díszesét érdemlő testvéri ragaszkodásáról késő este tértek vissza a városba. Mint értesülünk, az iskolások a rózsási és kondorosi iskolák ünnepélyes megnyitását is elhatározta.

— **Kegyelet és hazafiság.** Szavahihető egyén által beküldve. Azon legközelebbi alkalomból, hogy a szarvasi gyepmester, a szomszéd Mező-Tur városa által hason minőségben ottan is alkalmazva lett, s így ugyan ő mindkét helyütt hivatalát betöltendő állásában magát kellőleg felszerelte; szükségesnek tartotta nyilvánosságra bocsátani a következőket: Nyilatkozat: Mindennemű félreértések és netaláni zavarok elkerülése czéljából ezennel nyilatkozatomat, miszerint én aláírtam, a pater Zelenyák János urral, a ki ismert gyalázó könyvével általánosan nagy feltűrést keltett az országban, semminemű rokonságban, elvi egyetértésben, vagy ismeretségben es összeköttetésben velem állok; egyúttal kijelentvén azt is, miként a névrokonságnak fenállása miatt nevemet megváltoztatom, minék folytán a névmagyarosítás iránti kérvényemet az illető hatósághoz már be is nyújtottam. Kelt Szarvason stb. Tisztelettel Zelenyák János. Szarvasi nagyközségi gyepmester.

— **A kondorosi polg. olv. kör** f. hó 6-án új körhelyisége megnyitása alkalmából közvacsorát rendezett, mely alkalommal a kör tagjai s barátjai, mintegy százhuszan jelentek meg.

— **Ebédés dobozok a vasutakon.** Svájcban legutóbb nagyon életrevaló újítást léptettek életbe. Hogy ugyanis a vasutakon utazók ne legyenek a nagyobb állomások buffetjei mellett egy-egy kenyér vagy sódar darabért formális harcot vívni, a vendéglősök ugynevezett „ebédés doboz”-okat tartanak készletben. Ezekben a nagyon izlésesen kiállított dobozokban a következő inycsiklandoztató ételek vannak: egy kis pástétom, három szelet különféle hus, (sódar, uyelv, roastbeef vagy ehhez hasonló húsétel) csirkecomb, szárny vagy mell, két darab kenyér, bors, só, sajt meg vaj, gyümölcs és finom sütemény. Borban sincs hiány, mert van fél üveg vörös, féllüveg fehér bor, ásványvíz, kávé és likőr. A teljes couverten kívül minden kartonban van még dugóhúzó, egy szivar, két cigaretta, gyufa, menetrend s az illető város aznapról kiadott reggeli lapja. S mind e pompás dolognak ára egy forint 50 krajczár. Hogy ez újítást a közönség nagy örömmel fogadta, azt szükségtelen bővebben bizonyítgatnunk.

— **Emlék a királynénak.** Elhunyt nagyszonyunk iránti kegyeletét méltóan örökölteti meg Torontál-Erzsébetlak rom. kath. hitközsége, a mely a hivatkozott filléreiből Erzsébet királynénak emlékére a „Budapesti szivattyú- és gépgyár részvénytársaság (ezelőtt Valsér Ferencz)” harangöntődjében egy körülbelül 400 kgros harangot rendelt meg, a melynek egyik oldalára magyarországi Szt.-Erzsébet, a másik oldalára elhunyt királynénk dombormű képét önteti megfelelő felirattal.

— **Király Ő Felsége** 1898 évi augusztus hó 18-án kelt legfelsőbb kéziratával, uralkodása ötvenedik évfordulója emlékére, az állami polgári hivatalnokok és alkalmazottak részére 1898 évi december hó 2-án adományozandó emlékérmeket méltóztatott legkegyelmesebben alapítani. Ezen érmet megkapják mindazok, kik 1848 évi december hó 2-ától 1898 évi deczembér hó 2-áig terjedő időszak alatt állami polgári szolgálatban vagy más, ezzel egyenlőnek tekintendő nyilvános szolgálatban álltak vagy még állanak, még pedig, ha 1898 évi december hó 2-án tényleges szolgálatban vannak, tekintet nélkül nélkül addig betöltött szolgálati időkre ha pedig már nem tartoznak többé a tényleges állományba, csak akkor, ha legalább tíz évet szakadatlanul töltöttek állami vagy ezzel egyenlőnek tekintendő szolgálatban és sem fegyelmi uton nem bocsáttattak el, sem az állami szolgálatból kilépésük óta nem estek oly fenytő bírósági ítélet alá, mely a rendjelek és a kitüntető jelvények elvesztését vonná maga után. A tényleges szolgálatban álló állami alkalmazottaknak összeírására nézve más uton történt intézkedés jelen alkalommal azon vélt állami alkalmazottakat akik nem állanak többé tényleges állami szolgálatban és a fentiek szerint az emlék érmekre jogot tarthatnak. ezennel felszólítom, hogy legkésőbb folyó évi november hó 15-éig nálam írásban vagy szóval jelentkezni sziveskedjenek. Az írásbeli jelentkezésben megemlítendő az igényjogosult neve, állása lakóhelye, to-

vábbá az igényjogosultság alapját képező szolgálat megnevezése és annak tartama. Végül csatolni kell a jelentkezéshez az igény jogosultságot igazoló okmányokat is. Békésmegye főispánja.

— **Az egyház és a halott-hamvasztás.** A bécsi pestizveszedelem ismét aktuálissá tette azt a kérdést, vajjon pusztító járványok idején nem volna-e jobb ha a halottakat nem a szokásos módon temetnék elhanem elhamvasztuák. Az elhamvasztás ellen eddig leginkább a vallás nézőpontjából támasztottak nehézséget. Egy bécsi folyóirat, a Wage, a katolikus, evangélikus és zsidó vallás három kiváló egyházi képviselőjétől megtudakolta, hogy mint papok hogy vélekednek a közegészségügy eme rég vitatott kérdéséről.

Schneider János fölszentelt püspök kijelentette, hogy a katolikus papoknak előírás szerint határozottan ellene kell szegülniök a halottak elhamvasztásának. Az ilyen hamvasztáson a pap csak úgy vehet részt, ha a halott nem kívánta elhamvasztását s ez csak a halott családtagok kívánságára történik. Ebben az esetben be lehet szentelni a halottat, mert ártatlan embert nem büntet meg az egyház. A Szentírás határozottan megtiltja a halottak hamvasztását s a mult esztendőben a pápa is elítélte. Járványok idején a halottakat kettős koporsóba kell tenni s a sírokat mélyebbre kell ásni. Ilyen óvintézkedések mellett a halottak elhamvasztása nélkül is ki lehet kerülni a veszedelmet.

Dr. Zimmermann Pál evangélikus pap úgy vélekedik, hogy a vallásnak nincs köze a temetkezés módjához. Ő maga ellene van a halottak elhamvasztásának de csak azért, mert a földbetemetést ünnepesebbnek és kegyeletesebbnek tartja. De azért, ha megkivánnák tőle, az elhamvasztáson is végezne papi kötelességét és a halott beszentesítését meg sem tagadná, mert a vallás nem ad argumentumot a halottak elhamvasztása ellen.

Dr. Gudemann Mór Főrabbinus föltétlenül tilalmasnak tartja a halottak hamvasztását, mert a zsidó vallás semmi esetre sem engedheti meg a halottak megcsontítását, melynek a zsidóság felfogása szerint a hamvasztás a legrosszabb fajtája. A halott földi lételevél megérdemelte, hogy a maga sírjában megpihenjen és nyugalomát meg ne bolygassák. Rendes körülmények közt zsidó pap az elhamvasztáson nem végezhet papi funkciót, de életveszedelem alkalmával — például járvány idején — el is lehet térni ettől a szabálytól. Ilyen esetekben tág tere van a pap egyéni fölfogásának.

— **A tisztességtelen verseny ellen.** Tudvalevően külön törvényt csináltak az előrehaladtabb államok. Nálunk még nem fejlődött ennyire a törvényhozási munka, azonban a hatóságok figyelme örveudetes módon mindinkább kiterjed a kereskedelmi verseny tisztességes megóvására, illetőleg a tisztességtelen verseny megtorlására. Legutóbb a belügyminiszter hozott erre vonatkozó határozatot, melyben kimondja, hogy az az iparos vagy kereskedő, aki számtábláján és nyomtatványait üzleti viszonyainak és a valóságnak meg-

nem felelő adatokat és jelzőket tüntet fel, az ipartörvény alapján felelősségre vonandó, ha pedig czim- és rangbitorlás ase történik, akkor kihágási törvény szigorja alkalmazandó.

— **Az Olcsó Könyvtár** új olcsóbb sorozatának 561—580. sz. füzetek fekszenek előttünk s új biznosságot tesznek e vállalat jól válogatottsága, hasznossága és iraz olcsósága mellett. Noris egy nagyobb regényével Vidal Adriaonnal kezdődik (561—68). egyike ez ama műveknek, melyekben a sajtó angol humor derűjében egy rendkívül érdekes cselekvény játszódik le. Csengery Antal kitűnő esszaja. Deák Ferencz emlékezete (569—70.) a nagy államférfiúnak jellemző vonásokkal megrajzolt képe, Ma. mikor nagy munkája a kiegyezés körül oly kemény politikai harc folyik, kétszerte érdekes e magas stílus jellemrajz. Eckstein Ernőnek, a kiváló német regényírónak regénye Aphrodite tölti be a következő hármast füzetet (571—73.) Egy görög művész története ez, melynek karakterisztikus vonásokkal megrajzolt háttéré művészettörténeti becsesül is ruházza föl az érdekesítő tárgyát. Székács József a délvidéki szerbek népköltészetéből gyűjtött össze 1836-ban egy kötetnyit, Szerb népdalok és hőregék czimén (574—79.), mely ma is ez új átdolgozásban igen értékes gyűjtemény, Dugonics Batori Mária-ja (57—80) a régi magyar színpadnak egyik népszerű műsordarabja és irodalomtörténeti értéke ma is írólegjobb alkotásai közé emeli. Heinrich Gusztáv méltató bevezetése kellően tájékoztat e fölül, A sorozat egy-egy száma, mint az eddigieké is, 10 kr.

— **Husz évig hordozta a bosnyák golyót.** Kmetty János domonyi lakos a boszniai hadjárat idején a 32-ik gyalogezred 8-ik századával részt vett Hercegovinában Stolác vára ostrománál augusztus 13-án három golyó sebesítette meg. Az első golyó balkeze kis ujját sértette meg. A másik baloldalába furdott, a mit Triesztben az orvosok 14 napra rá kivettek. A harmadik golyó szinte a bal váll lapoczkájába furdott s az a mai napig vándorolt testében. Ma Aszódon Grünberger Gyula orvos ügyes műtét folytán szerencsésen kivette a golyót a bal keze hóna alatti fájdalmas daganatából. Tehát Kmetty János 20 évig hordozta testében a boszniai hadjárat emlékét!

Vasuti menetrend 1898 évi május hó 1-től.

Indul.		Érkezik.	
Mezőtúr felé		Mezőtúrról	
8515 sz. vonat 12 ó. 10 p. éjjel		8512 sz. vonat 8 ó. 32 p. éjjel	
8511 „ „ 8 ó. 44 p. regg.		8514 „ „ 1 ó. 28 p. d. u.	
8513 „ „ 1 ó. 58 p. d. u.		8516 „ „ 5 ó. 41 p. „	
Mezőhegyes felé		Mezőhegyesről	
8512 sz. vonat 8 ó. 39 p. éjjel		8511 sz. vonat 8 ó. 44 p. regg.	
8514 „ „ 1 ó. 51 p. d. u.		8513 „ „ 1 ó. 50 p. d. u.	

STOVASSER JÁNOS

csász. és kir. udvari szállító, hangszergyáros.

Egyesegyedül szabadalmazott, javított **TAROGATÓ** feltalálója.

Budapest, II. Lánchíd-utca 5.

Hegedűk 3, 4, 5, 6, 8 frttól feljebb.
Kijátszott régi mesterhegedűk 20, 25, 30, 40 frttól feljebb.
Gordonkák 8, 10, 12, 15 frttól feljebb.
Czimbalmok erőteljes csengő hanggal 35 frttól 300 frtig.
Tárogató ősi magyar hangszer.
Szárnykürtök és **trombiták** 14, 18 és 20 frt.
Harmonikák erős orgona hanggal 3, 4, 5, 6, 8 frttól felj.

— **Hegedű vonóval és tokkal 8 frt** —

Javítások pontosan és legolcsóbb árban eszközöltetnek.

Zenekarok részére szükséges hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett a legjutányosabb árban szállittatnak.

— **Árjegyzékek ingyen és bérmentve.** —

Harmonikákról külön árjegyzék kérend.

